

Prof.dr hab. Aleksandra Paszek-Trefon
Dziedzina : sztuki muzyczne
Dyscyplina artystyczna : dyrygentura
Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego
w Katowicach
Wydział Kompozycji, Interpretacji, Edukacji i Jazzu

16 kwietnia 2018 r.

Recenzja
dorobku artystycznego, dydaktycznego oraz dzieła artystycznego
dr. Krzysztofa Niegowskiego
w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie sztuki muzyczne, w dyscyplinie artystycznej dyrygentura

Podstawa formalna recenzji

Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy, Wydział Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej, pismo z dnia 5 marca 2018 r.

Zlecenie podjęte w związku z decyzją Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów na podstawie art. 18 a ust.5 z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Z 2017 r. poz.1789), powołującą w dniu 7 lutego 2018 roku komisję habilitacyjną do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego Pana Krzysztofa Niegowskiego w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej dyrygentura. Postępowanie zostało wszczęte przez Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów na wniosek Pana dr. Krzysztofa Niegowskiego w dniu 11 września 2017 r.

Podstawowe dane o Habilitancie

Pan dr Krzysztof Niegowski urodził się w Słupsku 7 maja 1971 r.. Jest absolwentem Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, gdzie studiował w klasie dyrygentury prof. Jana Wojtachy na kierunku wychowania muzycznego w zakresie dyrygentury chóralnej i nauczania muzyki w szkole. Studia te ukończył w 1999 r. z oceną dobrą. Studiował także na kierunku kompozycji i teorii muzyki w klasie prof. Józefa Świdra, którą ukończył także w 1999 r. z oceną dobrą.

Stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie artystycznej dyrygentura nadany uchwałą Rady Wydziału Dyrygentury Chóralnej Edukacji muzycznej i Rytmiki Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku uzyskał w 2007 r. Tytuł rozprawy doktorskiej brzmiał : *Problemy wykonawcze oraz techniki i środki kompozytorskie w utworze Krzysztofa Niegowskiego „Strumień” do tekstu I części Tryptyku Rzymskiego Jana Pawła II* , a promotorem był prof. Roman Grucza z Akademii Muzycznej w Gdańsku.

Dane o zatrudnieniu

Po ukończeniu studiów Habilitant podjął pracę w Katedrze p.w. św. Mikołaja w Kaliszu na stanowisku organisty oraz dyrygenta kaliskiego Chóru Katedralnego *Canticum*, gdzie pracuje do dziś. Od 2005 r. jest wykładowcą a od 2007 adiunktem w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na Wydziale Pedagogiczno – Artystycznym w Kaliszu w Zakładzie Muzyki Organowej i Sakralnej, prowadząc takie przedmioty jak kształcenie słuchu i kontrapunkt. W latach 2006 – 2011 jest dyrygentem chóru szkolnego *Bel Canto* w I Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Asnyka w Kaliszu. Od 2011 r. do dziś dyryguje chórem Diecezjalnego Studium Organistowskiego w Kaliszu, zaś od 2013 r. obejmuje funkcję dyrektora tej placówki.

Ocena dzieła artystycznego

Do oceny Habilitant przedstawił dzieło artystyczne zarejestrowane na płycie CD zatytułowane *Tryptyk Rzymski. Medytacje nad Księgą Rodzaju na progu Kaplicy Sykstyńskiej* do tekstów Jana Pawła II z muzyką Krzysztofa Niegowskiego.

Wykonawcami są: Chór *Diecezjalnego Studium Organistowskiego*, Orkiestra Muzyki Nowej w Katowicach, Patrycja Kliber – sopran oraz Dariusz Pietrzykowski – tenor. Całość poprowadził Krzysztof Niegowski. Nagrania dokonano podczas koncertu w Katedrze św. Mikołaja w Kaliszu w dniu 11 czerwca 2017 r. Płyta wydana została przez firmę fonograficzną Ars Sonora.

Na dzieło artystyczne składają się kolejno następujące części :

1. Pierwszy Widzący	14.01
2. Obraz i podobieństwo	6.37
3. Prosakrament	15.03
4. Sąd	8.24
5. Posłowie	13.38
czas łączny:	57.53

Tryptyk Rzymski część II *Medytacje nad Księgą Rodzaju na progu Kaplicy Sykstyńskiej* Jana Pawła II to refleksja nad tajemnicą stworzenia, ukazana przez Michała Anioła. W tekstach dołączonych do wydawnictwa płytowego czytamy : *Poemat ten zyskał ogromny rozgłos i opracowany został muzycznie przez wiele osób na wiele różnych sposobów, jednak ze względu na jego rozmiar najczęściej we fragmentach. Opracowanie muzyczne Krzysztofa Niegowskiego wpisuje się w tę tendencję umiejscawiając utwór w kręgu muzyki oratoryjno- kantatowej. Jako gatunek dzieło spełnia kryterium wymogów postępowania habilitacyjnego. W autoreferacie Habilitant zaznacza, że opracowanie muzyczne tekstu wymagało ze strony kompozytorskiej zastosowania retoryki muzycznej i ilustracyjności. Całość musiała być spójna, posiadać swój indywidualny styl muzyczny oraz odpowiednią formę. W recenzji mojej nie wartościuję samej kompozycji, odnoszę się natomiast do walorów wykonawczych tego dzieła, którego mocne ogniwo stanowi jedynie Orkiestra Muzyki Nowej. Na uznanie zasługuje czujne i żywe dialogowanie*

poszczególnych sekcji instrumentalnych nie tylko między sobą ale również na przemian z chórem oraz solistami. Głosy solowe (sopran i tenor) wybrzmiewają pod względem trudnej techniki wokalne poprawnie. Niestety chór przygotowany przez Habilitanta nie podołał stawianym mu wymaganiom. Ogromna niedbałość intonacyjna (nie tylko we fragmentach a cappella), nieszlachetna i agresywna emisja, nieprecyzyjna narracja, brak podstawowych zasad prowadzenia frazy, nieumiejętne stosowanie dynamiki i technik artykulacyjnych obnażyły całkowicie niedoskonałości warsztatu dyrygenckiego i wrażliwości muzycznej Habilitanta. W ocenianym dziele artystycznym niemożliwe stało się uzyskanie minimalnie stopliwego brzmienia niedoświadczonego chóru z zawodową orkiestrą i niestety nie zakończyło się powodzeniem. Ponadto nieumiejętne, nielogiczne oraz niemuzyczne budowanie kulminacji przez dyrygenta zakłócało spójność i płynność interpretacyjną. Realizację tego dzieła nie można niestety zaliczyć do udanych, biorąc pod uwagę założenie Habilitanta o konieczności czytelnego przedstawienia tekstu słowno - muzycznego z zachowaniem charakteru medytacji , zadumy i refleksji.

Dzieło artystyczne przyjmuje warunkowo z bardzo licznymi zastrzeżeniami.

Ocena osiągnięć artystycznych po uzyskaniu tytułu doktora w latach 2007- 2017

Pan dr Krzysztof Niegowski poddał ocenie swój dorobek artystyczny w dyscyplinie dyrygentura, stąd **dyrygencka działalność artystyczna Habilitanta stanowi dla mnie wartość kluczową.**

Pan Niegowski prowadził w latach 2007 – 2017 cztery zespoły chóralne:

Chór *Bel Canto* I Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Asnyka w Kaliszu,

Chór *Punctum Quadratum* działający w Kaliszu przy Wydziale Pedagogiczno – Artystycznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,

Chór Diecezjalnego Studium Organistowskiego im. Św. Cecylii w Kaliszu oraz Kaliski Chór Katedralny *Canticum*.

Działalność koncertowa

W swoim autoreferacie Habilitant stwierdza: *Z zespołami, które prowadziłem w latach 2007 – 2017 występowałem 210 razy.* Jednak w zawartym przez pana dr. Niegowskiego szczegółowym opisie dorobku artystycznego w podrozdziale ***Chronologiczny wykaz dokonań artystycznych*** – dyrygent wykazuje jedynie **69 występów**. Są to koncerty w kraju jak i za granicą:

w Chinach w 2010 r. Habilitant prowadził 8 Koncertów Muzyki Polskiej z Chórem *Punctum Quadratum* w miastach takich jak Pekin, Tianjin, Qingyang, Xian, Szanghaj. Ponadto w Holandii występował podczas Festiwalu Sztuk Różnych w Heerhugowaard z Kaliskim Chórem Katedralnym *Canticum* w 2011 r. W Niemczech koncertował z Chórem *Punctum Quadratum* oraz Chórem i Orkiestrą *Gimnasium Hommonense* w Hamm w 2014 r. jak i również w roku 2017 z Chórem *Diecezjalnego Studium Organistowskiego*.

W 2014 r. we Francji podczas 4th Paris Music Festival prowadził koncert z Chórem *Diecezjalnego Studium Organistowskiego* zaś w 2015 r. w Austrii w Wiedniu w Pałacu Schombrum, w Kościele św. Józefa na Kahlenbergu oraz Kościele św.

Tomasza z Chórem *Punctum Quadratum* oraz Chórem i Orkiestrą *Gimnasium Hommonense* w Hamm prawykonywał *Ave verum* swojego autorstwa.

W dorobku artystycznym Habilitant wymienia także licznie koncerty krajowe, a wśród nich m.in.:

Koncert z okazji konsekracji kościoła p.w. św. Piotra i Pawła w Kaliszu w 2007 r.,
Uczestnictwo w Modlitewnych Spotkaniach Chórów Parafialnych przy Żłóbku z Kaliskim Chórem Katedralnym *Canticum* w Kościele p.w. św. Gertrudy w Kaliszu w 2008 r.,

Udział w uroczystości *Kalisz – moje miasto* z Chórem Bel Canto w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Kaliszu w 2009 r.,

Udział w X Międzynarodowym Kongresie Józefologicznym z Kaliskim Chórem Katedralnym *Canticum* w Bazylice p.w. św. Józefa w Kaliszu w 2009 r.,

Udział w uroczystościach powitania oraz pożegnania obrazu MB Częstochowskiej w Diecezji Kaliskiej z Kaliskim Chórem Katedralnym *Canticum* w 2011 roku na Rynku Głównym. Uroczystości te transmitowane były przez *Radio Maryja* i *Telewizję Trwam*.

Koncert charytatywny *Drzewko Dobroci i Miłości* z Chórem Katedralnym *Canticum* oraz Katedralnym Kwartetem Smyczkowym w Katedrze p.w. św. Mikołaja w Kaliszu w 2013 r.

Koncert Polsko – Niemiecki z Chórem *Punctum Quadratum* oraz Chórem i Orkiestrą *Gimnasium Hommonense* z Hamm w 2014 r. w Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Kaliszu.

Koncert pasyjny *Stabat Mater Dolorosa* z Chórem Katedralnym *Cantate Deo*, Zespołem wokalnym *Alter Ego* w Katedrze św. Mikołaja w Kaliszu w 2016 r.

Koncert *Namaluj Mój Obraz* z Chórem *Diecezjalnego Studium Organistowskiego* w Kościele p.w. św. Gotarda w Kaliszu w 2016 r.

Koncert Tryptyk Rzymski, cz. II. *Medytacje nad Księgą Rodzaju na progu Kaplicy Sykstyńskiej*. Prawykonanie- Chór *Diecezjalnego Studium Organistowskiego*, Orkiestra Muzyki Nowej w Katowicach w 2017 r. w Katedrze św. Mikołaja w Kaliszu.

W działalności koncertowej Habilitanta widzę i doceniam rolę kulturotwórczą na rzecz środowiska kaliskiego, co z pewnością wzbudza szacunek i godne jest uznania. Nie mogę jednak odnieść się z optymizmem do artystycznych walorów dorobku Habilitanta jako dyrygenta, czego bardzo żałuję. Zespoły z którymi dr Niegowski pracuje, głównie Chór studencki *Punctum Quadratum* działający w Kaliszu przy Wydziale Pedagogiczno – Artystycznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, czy też Chór *Diecezjalnego Studium Organistowskiego* im. Św. Cecylii w Kaliszu to młodzieżowe zespoły o znacznym potencjale artystycznym. Zestaw utworów, który Pan dr Niegowski przedstawił do oceny w *Wykazie repertuaru prowadzonych chórów* jest wyjątkowo ubogi i świadczy niestety o niewielkim dorobku artystycznym Habilitanta a także o znikomym i jednostronnym zainteresowaniu dyrygenta znajomością literatury chóralnej, co też nie pozostaje bez wpływu na poziom świadomości i umiejętności muzycznych Jego chórzystów.

Osiągnięcia na konkursach i festiwalach

Podczas **33 występów** w ramach konkursów i festiwali Habilitant ze swoimi chórami uhonorowany został **9- krotnie** otrzymując chronologicznie:

Srebrne Pasma w Koncercie Kolęd i Pastorałek w ramach programu Narodowego Centrum Kultury *Śpiewająca Polska* z Chórem *Bel Canto* w Ostrowie Wielkopolskim w 2007 r.

Brazowy Klucz w Przeglądzie Chórów Szkolnych w ramach programu Narodowego Centrum Kultury *Śpiewająca Polska* z Chórem *Bel Canto* w Ostrowie Wielkopolskim w 2008 r.

Srebrny Dyplom w IV Ogólnopolskim Konkursie Pieśni Pasyjnej z Chórem *Punctum Quadratum* w Bydgoszczy w 2009 r.

Brazowe Pasma w Koncercie Kolęd i Pastorałek w ramach programu Narodowego Centrum Kultury *Śpiewająca Polska* z Chórem *Bel Canto* w Ostrowie Wielkopolskim w 2009 r.

Złote Pasma w Koncercie Kolęd i Pastorałek w ramach programu Narodowego Centrum Kultury *Śpiewająca Polska* z Chórem *Bel Canto* w Ostrowie Wielkopolskim w 2010 r.

Złote Pasma oraz **Nagroda za najlepsze wykonanie chorału gregoriańskiego** w I Ogólnopolskim Konkursie Muzyki Sakralnej *Carmen Fidei* z Chórem *Diecezjalnego Studium Organistowskiego* w Osie w 2014 r.

Srebrne Pasma oraz **Nagroda za najlepsze wykonanie utworu Grzegorza Gerwazego Gorczyckiego** w IV Ogólnopolskim Turnieju o Kryształowe Serce Chełmińskiej Jesieni z Chórem *Diecezjalnego Studium Organistowskiego* w Chełmnie w 2014 r.

III miejsce w XVII Łódzkim Festiwalu Chóralnym *Cantio Lodziensis* z Chórem *Diecezjalnego Studium Organistowskiego* w 2014 r.

III miejsce w III Ogólnopolskim Konkursie Chórów im. św. Jana Bosko z Chórem *Diecezjalnego Studium Organistowskiego* w Aleksandrowie Kujawskim w 2014 r.

Powyższe osiągnięcia będące wynikiem zmagania konkursowych Habilitanta oceniam jako bardzo skromne. Miernikiem kunsztu sztuki dyrygenckiej są zdobywane laury na renomowanych turniejach chóralnych i festiwalach, których w dorobku artystycznym Habilitant niestety nie posiada.

Nagrania CD

Do swojego dorobku artystycznego dr Niegowski zalicza **trzy płyty CD**. Są to: **Sakralne pieśni chóralne** – nagranie live z Katedry w Kaliszu z 2014 r. na której utrwalono **20 utworów, w tym 7** pod dyрекcją Habilitanta.

Ave verum Corpus -to płyta druga, która zawiera 12 kompozycji różnych autorów w tym jedna Krzysztofa Niegowskiego. Wydana została przez Ars Sonora w 2016 r.

Trzecia produkcja fonograficzna to **Tryptyk Rzymski. Medytacje nad Księgą Rodzaju na progu Kaplicy Sykstyńskiej** z muzyką Krzysztofa Niegowskiego w wykonaniu

Chóru *Diecezjalnego Studium Organistowskiego*, Orkiestry Muzyki Nowej w Katowicach oraz solistów. Jest to rejestracja koncertu w Katedrze św. Mikołaja w Kaliszu w 2017 r.

Artystyczna współpraca międzynarodowa

Pan dr Krzysztof Niegowski od wielu lat poszczycić może się artystyczną działalnością i współpracą międzynarodową m.in. z chórem miejskim z Heerhugowaard w Holandii (3 koncerty) oraz chórem i orkiestrą Gymnasium Hammonense z Hamm w Niemczech (13 koncertów). Ponadto Chór *Punctum Quadratum* występował w Chinach, 8-krotnie prezentując koncerty muzyki polskiej. Habilitant uczestniczył również w programie Erasmus Teaching Staff Mobility w Canakkale Onsekiz Mart University w Turcji w roku 2014. Również w tym samym roku Chór Diecezjalnego Studium Organistowskiego brał udział w IV Międzynarodowym Festiwalu Muzycznym w Paryżu.

Dorobek naukowy i pedagogiczny

Pan dr Niegowski brał udział w **czternastu** konferencjach naukowych, warsztatach i sympozjach m.in. takich jak:

- Międzynarodowa Konferencja Naukowa Edukacja Artystyczna jako edukacja kreatywna, listopad 2008r. UAM Wydział Pedagogiczno – Artystyczny w Kaliszu, wykład pt: *Kreatywność w chórze – prawda czy fałsz?*
- Warsztaty w ramach programu Narodowego centrum Kultury w zakresie rozwoju chórów szkolnych Śpiewająca Polska, uczestnictwo bierne
- XI Międzynarodowa Konferencja Naukowa z cyklu *Musica Sacra*, AM Gdańsk . uczestnictwo bierne
- Konferencja Naukowa *Muzyka sakralna wczoraj , dziś i jutro*. Październik 2010 r. UAM Wydział Pedagogiczno – Artystyczny w Kaliszu, wykład pt: *Nowe tendencje w muzyce sakralnej*
- XII Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu *Musica Sacra. Tradycja i współczesność w muzyce sakralnej*. Maj 2015 AM Gdańsk, wykład pt: *Improwizacja organowa w liturgii jako przejaw otwartości na sacrum*.
- Międzynarodowa Konferencja Mosty Sztuki, Struktury (nie)codziennosci czerwiec 2017, UAM Wydział Pedagogiczno – Artystyczny w Kaliszu, wykład pt: *Wyobrażenia kolorystyczno – przestrzenna w muzyce*.

Pracując w UAM w Poznaniu na Wydziale Pedagogiczno – Artystycznym w Kaliszu Habilitant był promotorem 14 prac licencjackich oraz 1 pracy magisterskiej.

Udział w pracach jury

Pan Niegowski brał udział w pracach jury w konkursach muzycznych:

19 lokalnych- np. Diecezjalny Festiwal Pieśni Religijnej „W hołdzie Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II” w Kaliszu

5 ogólnopolskich - np. Ogólnopolski Konkurs Kompozytorski na utwór do wiersza ks. Jana Twardowskiego w Kaliszu

1 międzynarodowy w Polsce - Międzynarodowy Konkurs Muzyki Sakralnej w

Łomży

1 międzynarodowy w zagraniczny – III Konkurs Chórów Dziecięcych w Bolu (Turcja)

Inna działalność muzyczna

Habilitant zajmuje się również działalnością organizacyjną koncertów wokalnych oraz instrumentalnych, a także wykładów, konferencji i konkursów muzycznych w Kaliszu i okolicy.

Zawodowo jest czynnie działającym kompozytorem. Wśród swoich kompozycji chętnie wymienia utwory chóralne takie jak Magnificat, cykl kaliskich pieśni ludowych, pieśni wielkopostnych jak i również utwory dla dzieci. Duże znaczenie przywiązuje do swojej twórczości wokально – instrumentalnej.

Należy do Związku Kompozytorów Polskich oraz do Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych. Jest członkiem Polskiej Federacji Pueri Cantores oraz Zarządu Stowarzyszenia Edukacji Kulturalnej Dzieci i Młodzieży Schola Cantorum.

Dr Krzysztof Niegowski w ostatnim akapicie autoreferatu stwierdza: ***Uważam, że jestem człowiekiem muzycznie spełnionym, który realizuje się w dziedzinie swej pasji: muzyce.***

Konkluzja

Analiza zebranego i przedstawionego do oceny dorobku dydaktycznego oraz organizacyjnego pokazuje Habilitanta jako muzyka i pedagoga z pasją oddanego swej pracy twórczej oraz aktywnego organizatora działającego na rzecz swojego środowiska. Ufam, że liczne moje **zastrzeżenia** względem **zbyt skromnego dorobku artystycznego** dr. Niegowskiego wyrażone w niniejszej recenzji, spotkają się z właściwą ich interpretacją i docelowo skutkować będą stosownymi działaniami merytorycznymi i naukowymi podjętymi przez Habilitanta. Stwierdzam także, że **warunkowo przyjęte dzieło artystyczne** pt. *Tryptyk Rzymski. Medytacje nad Księgą Rodzaju na progu Kaplicy Sykstyńskiej* stanowi **minimalny wkład** w rozwój dyscypliny artystycznej -dyrygentura.

Mimo znacznych mankamentów przedstawionej do oceny dokumentacji, biorąc pod uwagę całokształt działalności stwierdzam, że dotychczasowe osiągnięcia dr. Krzysztofa Niegowskiego w sposób podstawowy spełniają wymagania Art. 18 pkt.1 i 2 Ustawy z dnia 14.03.2003 r.

Osiągnięcia Pana dr. Krzysztofa Niegowskiego przyjmuję warunkowo i wnioskuję o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie dyrygentura.

